

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejema: mesečno . . 1-70
== Sobotni izdaja: ==
za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inzerati: ==
Enostopna petitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13
za trikrat " 10
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zabavale, esmitnice itd.:
enostopna petitvrsta po 18 vin.
== Poslano: ==
enostopna petitvrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Shod v Vipavi.

Minolo nedeljo popoldne je bil v pri-
jazni Vipavi krasno uspeli shod, ki ga je
sklicala Kmečka zveza za vipavski sodni
okraj. Shod je otvoril g. dekan Lavrič
in pozdravil na stotine broječo množico
zavednih mož in vrlih mladeničev iz vseh
vipavskih občin. Navzoči so bili malone
vsi župani ali pa njihovi zastopniki. Za
predsednika shoda je bil soglasno izvoljen
spretni in živahni govornik g. Habé z
Goč. Na shod je prihitelo, kakor vedno,
tudi poštvalno pevsko društvo »Na-
nos« z Goč pod vodstvom neutrudljivega
g. F. Ferjančiča in je dalo duška splošni
navdušenosti za zastavo S. L. S. z mno-
gimi zbori.

Prvi govornik, dosedanji dež. posla-
nec g. Mirko Prhavec, živahno po-
zdravljen, je poljudno razložil razna že do-
vršena, pričeta in zasnovana dela za vi-
pavski okraj. V zadnjih letih je bilo zgra-
jenih več vodovodov in kapnic, skoraj dovr-
šena so melioracijska dela na Nanosu s
stroški 62.200 K, katerih polovico je pre-
vezela država, četrtino pa dežela. Izvršuje
se uravnava vipavskih hudournikov, stro-
ški so proračunjeni na 80.000 kron, ki jih
pokrijeta država in dežela brez vsakega
prispevka interesentov. Ta dela pa so pri-
četek uravnave reke Vipavščice, ki se
bode pričela v doglednem času, ko hidro-
tehnik na podlagi dovršenih vodopravnih
obravnav ugotovi natančen proračun. Iz-
delujejo se načrti za vodovode Vrhpolje—
Duplje, Erzelj in Slap. Novim okr. cestnim
odborom dež. odbor v kratkem dopošlje
svoje predloge, katere občinske ceste naj
se sprejmejo med nove dež. ceste II. vrste.
Vipavski okraj dobi dve novi deželni cesti
in v idrijskem okraju se bodo zgradile de-
želne ceste od Idrije skozi Kanomljo in na
Vojsko, od Sovodenj skozi Ledine do Raz-
potja in od Dol. Logatca skozi Žiberše v
Rovte, kamor je že dograjena cesta iz Ži-
rov. Ti kratki podatki dokazujejo, da je
S. L. S. v zadnjih petih letih storila mnogo
v povzdigo dež. kulture in blagostanja pre-
bivalstva. Burno pritrjevanje zbranih vo-
lilcev je pričelo, da je dosedanji dež. po-
slanec vestno in marljivo izvrševal svojo
poslansko dolžnost. Na predlog g. Habéta
je bil g. Prhavec soglasno in z navduše-
njem proglašen zopet za kandidata. Tudi
idrijski sodni okraj more biti uverjen, da
bode S. L. S. v deželnem zboru storila kar
največ mogoče; neumestna in nepotrebna
bi bila v sedanjih razmerah vsaka
druga kandidatura.

Drugi govornik, dr. V. P e g a n, rojen
Vipavec, je bil od ožjih sorojakov živahno
pozdravljen kot kandidat za splošno ku-
rijo. V obširnem govoru je opisaval delo
S. L. S. v dež. zboru, odkar je dobila ve-
čino in prevzela odgovornost za deželno
upravo. S svojimi političnimi izvajanci je
ves čas vzbujal živahno pritrjevanje in ve-
selost, ko je bičal liberalne zvijače in
zlobna obrekovanja političnih nasprotni-
kov. Pojasnil je dela na Završnici, ki tako-
zvanim »naprednjakom« napravljajo toliko
nepotrebnih skrbi. Pozival je končno vse
zavedne Vipavce, naj se združijo kot zve-
sti sobojevniki pod zastavo S. L. S. in na
dan volitve dokažejo zopet svojo priznano
politično zrelost, ki prezira in zaničuje
frazo preperelga liberalizma. (Dolgotraj-
no in živahno pritrjevanje.)

Državni poslanec dr. Žitnik začel-
kom svojega poročila naglašja, da s poseb-
nim veseljem prihaja v solčno Vipavo
med živahno, marljivo in probujeno prebi-
valstvo, ki se je tekem zadnjih let z malimi
izjemami otreslo raznih političnih jerobov.
Ljudstvo, ki mnogo čita in s treznim raz-
umom presoja politične dogodke, vé tudi
razločevati in ceniti stranke po programih
in delih. Trnjeva je bila pot, katero je ho-
dila prejšnja katoliško-narodna stranka v
dež. zboru do l. 1908., ko je kot S. L. S.
po krutih bojih za širšo volilno pravico
dobila večino v deželnem zboru in odboru.
Pričelo se je novo, veselo in živahno živ-
ljenje na političnem, gospodarskem in kul-
turnem polju naše ožje domovine. Vse pa-
nože dež. gospodarstva kažejo v tej kratki
dobi velik napredek. Kdor primerja izka-
zane izdatke za deželno kulturo, pouk, tr-
govino in obrt, občila in dobrodelne za-
vode v zadnjih deželnih računih z izdatki
pred l. 1908., ko je vladala v deželi sedanja
opozicija, mora priznati, da S. L. S. ne
dela praznih obljub. Dejanja govoré. Slab
pa je gospodar, ki hrani svoje novce v no-
govicah pod zglavjem, obenem pa zane-
marja svoja zemljišča in pušča, da mu
streha kaže rebra in dežuje v vežo. In
tako je bilo dež. gospodarstvo skozi dolga
leta, ko so deželne priklade več let zna-
šale 44, 50 celó 58% in se za povzdigo
deželne kulture ni storilo skoraj nič. Od
l. 1896. pa imamo v deželi vedno le 40%
doklad na državne neposredne davke in
drž. užitnino, in vendar se je samo v za-
dnjih petih letih več storilo nego preje v
dveh, treh desetletjih.

Vsak razsoden človek, ako mu poli-
tična strast ni zmešala pameti, mora raz-
umeti, da davčna moč prebivalstva ne ra-
ste v isti meri, kakor nujne njegove po-
trebe, in da je moral dež. zbor najeti večje

melioracijsko posojilo, kakor to delajo vse
napredne dežele in občine. In to imenu-
jejo naši nasprotniki zapravljivost! Jaz raz-
umem in opravičujem, pravi govornik, da
opozicija kritikuje večino in ji gleda na
prste. To je njena pravica. A razumeti in
opravičevati ne morem, da njena kritika
daleč presega vsako dopustno mejo stvar-
ne kritike in tekmuje že z zlobnim obre-
kovanjem. Kaj naj poreče človek o poli-
tičnih nasprotnikih, ki venomer godejo, da
je »klerikalna večina v zadnjih petih letih
zapravila nič manj kot dva milijona
in pol dež. premoženja«. Ta številka pa
ne pové drugega, nego da je dežela v te-
kočem svojem gospodarstvu imela več
rednih in izrednih stroškov, nego red-
nih dohodkov. V razkazu deželne imovine
za l. 1912., ki ga je imel pred očmi g. dr.
Triller 16. oktobra v Mestnem Domu ljub-
ljanskem, najde črno na belem, da zna-
šajo n. pr. aktivna melioracijskega zaklada
13.217.350 K 59 h, pasiva 15.773.489 K
70 h, torej čisti dolg 2.556.139 K 11 h. Z
drugimi besedami: Dežela je od na-
jetege posojila za vodovode,
kapnice, ceste in druga me-
lioracijska dela izdala do
konca 1912 na podporah 2 mili-
jona 556.139 k 11 h. V »Narodu« pa smo
čitali za mastnimi črkami tiskano trdi-
tev dr. Trillerja, da smo zapra-
vili ta dva in pol milijona. Ta trdi-
tev ni samo zlobna kleveta, ampak tudi
(Klici: Neumnost!) da, tudi skrajno ne-
umna. Take bedastoče pozira napredna
inteligenca kot suho zlato, dasi more šo-
larček v normalni soli uvideti in razumeti,
da se ceste in vodovodi ne grade s praz-
nimi čencami.

Dalje se je zgražal isti gospod pred
ljubljsko inteligenco, da je »dežela na-
pumpala melioracijski zaklad do novega
leta 1913. za tri in pol milijona kron in da
je bilo ob novem letu razpoložljivih le še
šest milijonov.« Ker pa je ta denar nalo-
žen v raznih denarnih zavodih, trdi na-
predna gospoda, da bi dežela spravila te
zavode v največjo zadrego, ko bi danes
potrebovala ta denar. Tudi ta trditev je
golo sumničenje, oziroma zavijanje. Dežel-
ni zaklad si je res izposodil označeno svo-
to iz melioracijskega zaklada za tekoče
potreščine, ker plačuje le 45% obre-
sti. Ali naj išče dežela posojila drugod
po 55% ali celo 6%? To bi bila zaprav-
ljivost, ko bi deželni odbor iskal drugod
drag denar, dočim ima naloženih 6 mili-
jonov! In tudi res ni, da je od melioracijs-
skega zaklada z novim letom bilo razpo-
ložljivih le 6 milijonov. To besedilo bi se
moglo tolmačiti tako, kakor ga tudi tol-

mači liberalna inteligenca, da smo namreč
v petih letih od najetih posojil v znesku
14 milijonov »zapravili« že 8 milijonov,
kar je seveda popolnoma iz trte zvito. Ob
novem letu je melior. zaklad imel nepo-
rabljenih še 11.443.860 K 89 h. To tudi g.
dr. Triller dobro ve in vendar govori o
zapravljenih milijonih. Pa tudi denarni o-
vodi ne pridejo v zadrego, ker sme dežela
po melioracijskem zakonu vsako leto po-
rabiti le določeno maksimalno vsoto. Pa
tudi dežela ne pride v zadrego, ko potre-
buje povprek pol milijona na leto, ker
»Union-banka« vendar ni bivša »Glavna«.

Dalje kvasijo liberalci o nestetih mili-
jonih dolga, ki ga ima dežela. Pribiti mo-
ramo, da je dežela vse dolgove o potresu,
zadomobrasko vojašnico, za obnovitev
vinogradov in za melioracije napravila tu-
di z glasovi sedanje opozicije v dež. zboru.
Sicer pa imajo dolgove vse dežele, tu-
di Nižja Avstrija, ki jo dunajsko mesto
zalaža z večino rednih dohodkov. Sicer pa
si oglejmo dolgove mesta Ljub-
ljane, kjer je že desetletja napredna go-
spoda neomejena gospodarica. Po zadnjem
izkazu koncem maja t. l. je imela mestna
občina ljubljanska dolga 8.809.200 K. Od
te vsote odpade na elektrarno 1.397.200
kron, ki se obrestujejo in amortizujejo. In
produktivno je samo še posojilo za topni-
čarsko vojašnico. Če kje, bi v tem slučaju
mogli govoriti o zapravljivosti. In ko je
napredna stranka v Ljubljani prevzela
gospodarstvo, so znašale občinske dokla-
de 6%, danes pa 35%, in vendar ima Ljub-
ljana razmeroma več dolga, nego Kranjska
dežela. Ko bi dež. zbor, recimo, po zgledu
ljubljskih magistratovcev, zvišal dež.
doklade samo za 20%, dobimo na leto
več $20 \times 375.000 = 750.000$ K ali v petih
letih 3.750.000 K. In s to vsoto bi bili po-
kriti vsi »zapravljivi« milijoni. Liberalci
pa kriče, da treba zvišati doklade do
100%. Krave se morajo smejeti, taki bu-
dalosti! Odkrito izjavljam: Ko bi bil le
količakj prepričan, da S. L. S. zapravlja
deželno premoženje, oziroma dež. dohod-
ke, kakor trdijo liberalci, takoj se odpo-
vem novi kandidaturi za dež. zbor. Ker
pa sem se sam, temeljito proučevaje dež.
račune, z vso sigurnostjo prepričal, da so
vse te trditve »naprednih« nasprotnikov
le goli humbug, limanice za politične ka-
line, zato pa pogumno vztrajam na svo-
jem mestu, dokler imam zaupanje velike
večine zavednih in razumnih Notranjcev.
Da, liberalci so imeli in imajo za našo
ljudstvo prazne roke, prazno srce in polna
usta klevet ter praznih obljub. (Burno pri-
trjevanje. Pevski zbor zapoje: U boji!)

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušecki, poslove-
nil dr. Leopold Lénard.
(Dalje.)

Morda čez četrto ure se je pričelo
gibanje na dvorišču, klicanje in kočija
se je pripeljala na pot, ter obstala pred
glavnim vhodom. Podčastnik se je
vzravnal kakor sveča in med vrtni je
zagledal pop blondina s še mladim, to-
da nagubanim obrazom, brez brk, z
malo brado ob strani. Oblečen je bil v
suknjič temne barve in jasno pepel-
nate hlače, paleta¹ je skrbno vrgel na
sebe.

Za njim je šel nekoliko pripognjen,
vedno pripravljen k poklonom in odgo-
vorom, gospod okrajni glavar. Vrgel je
okrog pazljiv pogled, zagledal je popa
in nagubančev za trenotek obrvi, potem
se je pa naredil, kakor da ni opazil nje
govega poklona ter je ponižno povabil
Krestnikova, da bi sedel na voz. Gost je
pazljivo pogledal na konje, voznika, se
nasmešnil zaničljivo, potem se je pa
udobno usedel, pokazal poleg sebe pro-
stor glavarju, ki je naglo prisedel in

gledal, da bi zavzel kar najmanj pro-
stora.

»Glavar, ali je to vaša kočija?« je
vprašal, ko sta odrinila.

»Ne, vaša milost, kje bom pa dobil
tak voz, konje... posodil mi je vse za
čas bivanja, vaše milosti, ravnatelj ca-
rinskega urada.«

»Grda luknja,« je rekel, Krestni-
kov gledaje skozi monokel na ulico.
»Kako morejo tu ljudje živeti...«

»Služba veli, kaj početi? Nekaj
drugega je stolica, katere je navajena,
vaša milost, kaj drugega pa okrajno
mestece.«

»Ali imate gledališče? Umetnice?«

»Bilo je pri nas pred dvema leto-
ma mimogrede... toda umetnice so
bile stare.«

»Ha, ha, ha... enkrat na dve leti
in še brez umetnic... hahaha... pove-
dal bom gubernatorju, to se bo sme-
jal... No, kaj pa godba?«

»Vojaška je zdaj na vajah, nisem
imel časa, da bi jo naročil za vašo mi-
lost... pri obedu nam bo igrala judov-
ska godba.«

»Glavar,« je rekel živahno, »kdo
vam je pa sporočil, da se jaz danes pri-
peljem?«

»Brzjavka je bila podpisana s čr-
kami N. F.... Ne vem od koga...«

Krestnikov je pogledal natančneje
in dejal z zaničljivim nasmehom:

»Vi ne veste? Čudna reč, jaz pa že
vem... Ali ni Natalija Fjodorovna?«
pogledal je s svojimi sinjimi očmi trdo
glavarju v obraz.

»Ne vem... mogoče... bila bi to
zame prevelika čast.«

»Že dobro... kaj pa, ali so lepe
ženske?«

»Nekaj bi se jih dobilo.«

»In igrate visoko v klubu?«

»Včasih igrajo... jaz sem previ-
den, ker igram nesrečno... Ali vaša
milost igra?«

»Jako redko... kadar me prosijo,
sedem včasih k mizici.«

»To je naš ruski klub,« in pokazal
je na pritičlno, zidano hišo.

»Hm... slab dovolj, kdo bo pa na
obedu danes?«

»Same višje osebe... ravnatelj,
stotnik, kontrolor, blagajnik in poro-
čnik žandarmerije...«

»To imenujete višje osebe?« se je
nasmešnil.

»Kaj pa, kakoršen ribnik, takšna
škarpa,« je odvrnil glavar dobrodušno.

V prvi sobi, pred obednico, je bil
sestavljjen obilen bufet poln mrzlih pri-
grizkov in velike množice steklenic
z žganjem.

Med povabljenimi in glavarjevimi
prijatelji je bil zlasti glasen ravnatelj
carinskega urada, močan širokopleč
človek z velikimi brkami in z vedno ve-

selim, vedno se smehljajočim obrazom.

Glavar je s prijaznim smehljajem
predstavljaval vse po vrsti, ko so pa izpili
prve kozarčke žganja, je stopil ravnate-
lj h gostu, ki je prišel od gubernator-
ja:

»Če sem dobro slišal, je vaše ime
Nikolaj Fjodorovič Krestnikov?«

»Da.«

»Torej sva dobra znanca iz Sara-
tova,« je zaklical veselo, »vi Nikolaj Fjo-
dorovič ste bili praktikant pri sodnji,
kako drago mi je vas srečati... kako
pa je z vašim bratom, z Aleksandrom
Fjodorovičem?«

Uradnik za posebna naročila se je
nekaj zmedel, vendar je odgovoril s svo-
bodnim glasom:

»Prijetno mi je vas srečati, Vasilij
Vasiljevič... spominjam se vas... brat
Aleksander je v Žitomiru.«

»No, no, naredili ste karijero, Niko-
laj Fjodorovič... hm... ali ni guber-
nator vaš sorodnik?«

»Seveda je... moj ujec.«

»No, in gotova osoda za celo sorod-
stvo, ako se ima gubernatorja na Polj-
skem... jaz to vem.«

»Vendar je treba lastnega dela in
zaslug,« rekel je Krestnikov ponosno.

»Seveda je tudi to važno, toda ujec
je vendar še najvažnejše,« se je na-
smehnil.

(Dalje.)

¹ Površnik.

Avstrijski državni zbor.

Rusinska obstrukcija.

V državnem zboru traja obstrukcija Rusinov dalje. Pri razpravi o davščini na peneča vina sta se oglasila k besedi pri stvarnih popravkih dva rusinska poslancita Leo Lewicki in Onyszkiewicz Stefan in sta nato skoraj 5 ur dolgočasila zbornico. Poslanec je v zbornici malo, včasih komaj 20. Saj tudi rusinskih govornikov ni razumeti, tako tiho govorita. Ko je še rusinski poslanec Trylovskij stvarno popravljal več kot pol ure, prekine predsednik debato in da besedo gosp. komerčnemu svetniku Povšetu, da utemelji nujni predlog, predložen zbornici že pred dvema letoma, glaseč se: Vladi se naroči, naj pravi tovarne, v katerih bi se umetna gnojila izdelovala oziroma prirejala ter oddajala kmetovalcem po čim mogoče nizkih cenah.

Predlog poslanca Povšeta o umetnih gnojilih.

Gosp. Povše v svojem govoru, katerega so številni poslanci z zanimanjem poslušali, dokazuje, kako potrebno je, da se povzdigne avstrijsko kmetijstvo. Mesta so dostikrat navezana na uvoz iz tujine, ker domači kmetovalci dovolj ne producirajo. Na Nemškem imajo slabšo zemljo in vendar pridelajo na enakem prostoru dvakratne do trikratne pridelke v primeri z Avstrijo. Kaj je temu vzrok? Ali so morebiti nemški kmetje bolj inteligentni? Nikakor ne. Na Nemškem porabijo veliko več umetnih gnojil, kakor pri nas. Kalijevih soli na primer rabijo nemški kmetovalci 11krat več nego pri nas. Pri nas že vznika umetna gnojila silno podražila. Vedno se pri nas toži o pomanjkanju mesa. Imamo v Avstriji 10 milijonov ha travnikov. Ako bi bili ti zadostno gnojeni, koliko več živine bi lahko preredili? Govornik priporoča nujnost in naj se predlog izroči kmetijskemu odseku, ki naj čimprej o tej zadevi obravnava. (O tem vprašanju opozarjamo na temeljito razpravo o prodaji umetnih gnojil v »Narodnem Gospodarju« izpod peresa dr. Kreka.) Predlog je bil enoglasno in z velikim odobravanjem sprejet.

Interpelacije poslancev Hrvatsko-slovenskega kluba.

Istrski poslanci Laginja, Mandić, Spinčić in tovariši vložili so v današnji seji nujni predlog za državno podporo slovanskim občinam Istre, katere so bile po toči, suši, goveji kugi itd. oškodovane.

Posl. Mandić in tovariši vložili so v današnji seji drž. zbora interpelacijo na ministra trgovine zaradi znane neredbe c. kr. pomorske vlade v Trstu, ki dovoljuje nemškimi, italijanskimi in grškimi državljanom vstop v avstrijsko trgovsko mornarico kot častniki itd.

Pododsek za narodno-politične zadeve v hrvatsko-slovenskem klubu

V hrvatsko-slovenskem klubu se je dne 28. t. m. konstituiral pododsek za narodno-politične zadeve. Načelnikom je bil izvoljen poslanec dr. Verstovšek, ki bo stopil v stik z vsemi narodnimi organizacijami in svrhu natančne in zanesljive informacije.

V petek državni zbor najbrže ne bo imel seje zaradi sobotnega praznika. Krščansko-socialni poslanci so prosili predsednika zbornice dr. Sylvestra, naj seje ne skliče, ker bodo na praznik Svečnikov že doma.

Služatelji akademije vpodabljaajočih umetnosti za prof. Plečnika.

Včeraj je bila pri poslancih nemške narodne zveze deputacija slušateljev akademije vpodabljaajočih umetnosti in prosila, naj se nemška narodna zveza zavzame za to, da bo imenovan za profesorja te akademije profesor Plečnik iz Prage. Poslanci so odgovorili, da ne morejo njih zahteve podpirati z ozirom na njegovo narodnost in z ozirom na to, da drži s Čehi.

VOLITVE NA LAŠKEM.

Iz volitev za državni zbor je sedaj znanih 436 rezultatov. Voljeni so: 205 člani ministerialne liberalno-ustavne stranke, 46 ministerialnih radikalcev, 16 ustavnih opozicionalcev, 25 katoličanov, 12 republikancev in 48 socialistov. Ozirom volitev je še 84.

ALBANCI ZAHTEVAJO KNEZA.

Kakor poroča dunajska »Presse«, je knez Wied voljan prevzeti albanski prestol, toda samo pod gotovimi pogoji. Prvič zahteva za se in za svojo reprezentanco gotovo letno odškodnino v denarju. On sam ni bogat; njegovi letni dohodki znašajo na leto 150.000 mark. Avstrija in Italija naj mu torej zagotovita iz Albanije gotove dohodke. Nadalje zahteva garancije za slučaj, da bo prostovoljno sam ali pa da bo primoran odstopiti. Njegove politične zahteve so pa že izpolnjene. Albanija je prosta tujih čet in meje so že skoraj krog

in krog gotove. Albanska vlada tudi komaj čaka novega kneza, ker se je že ponovno obrnila do velevalisti, naj to zadevo enkrat uredi.

AVSTRIJA IN ITALIJA PROTI GRČIJI.

Italija in Avstrija hočeta, da se albanska meja še sedaj na južni meji proti Grčiji odloči. Zlasti zahtevata, da se odstranijo grški uradi in grške čete iz Santi Kvarante in Korice, in njunine okolice, ker pripadajo ti kraji po določilih londonske konference Albaniji.

TURKI PRAVIJO, DA NI SE KONEC VSEH RAČUNOV.

Rumunska korespondenca »Independence roumaine« piše iz Carigrada: Misesel o avtonomni Macedoniji ni še izginila, ampak se je nje uresničitev samo odložila. Nekega dne bo avtonomna Macedonija tu, treba je samo čakati na primeren trenutek. Bulgarija se ni za večne čase Kavali, Drami in Seresu odpovedala. Treba je še poravnati račune; samo ne ve se, kdaj bodo predloženi.

SOVRAŠTVO MED ITALIJO IN GRŠKO.

Grški listi pišejo, da je politika Italije na Balkanu ustvarila velik prepad med Grško in Italijo in da cela Grška kar gori sovraštva proti Italiji. Grki ne bodo samo laškega blaga bojkotirali, ampak njih politiko proti Italiji bo pisalo neugasljivo sovraštvo. Helenizem ne bo nikdar pozabil, velikega zločina, ki ga je napravila Italija grškemu narodu in se bo ta za to silno maščeval.

V Prevezi stoječe ladje laške družbe »Puglia« ne morejo zaradi grškega bojkota niti blaga naložiti, niti izložiti.

SKUPNI POSLANIKI ČRNEGORE IN SRBIJE.

Londonski »Morning-Post« piše, da proučuje črnogorska vlada načrt, po katerem bi imeli Srbi in Črnogorci v tujih državah skupne poslanike.

Občinski svet Ljubljanski.

Ljubljana, 28. okt. 1913.

Sejo vodi župan dr. Tavčar. Za overovitelja zapisnika imenuje občinska svetnika Jegliča in Mallyja. Župan poroča, da je došla zahvala dež. predsedstva za vdanostno izjavo ob rojstnem dnevu Njegovega Veličanstva cesarja. Dne 4. oktobra se je župan udeležil z občinskimi svetniki sv. maše za rajno cesarico v stolnici, dne 17. t. m. pa podžupan sv. maše v »Zvezdi« v proslavo zmage pri Lipskem. Izreče se zahvala Franciški Dedl, ki je podarila 100 kron za uboge ob smrti svoje sestre. Proti sklepu glavnega odbora za osuševanje Barja, ki je glede na električne centrale v Ljubljani sklenil pogodbo z deželnim odborom, se je vložila tožba na upravno sodišče. Deželni odbor je razveljavil sklep občinskega sveta za razdelitev 6000 kron učiteljstvu. Glede Prisojnih ulic (interpelacija Marinko) se bo ustreglo. Z ozirom na interpelacijo dr. Zajca o slabem stanju stranišč župan obširno odgovarja in izvaja, da se bodo stranišča popravila, kar bo stalo 640 kron.

Poročila personalnega in pravnega odseka.

V upravni odbor Mestne hranilnice se izvolita mesto Višnikarja in Kavčiča Smole in Belič.

V kuratorij zavoda za pospeševanje obrti se izvoli Engelbert Francheti, za namestnika Kavčič.

Za Krakovo in Trnovo se izvoli za okrajnega načelnika Josip Podražaj, ker je dosedanji načelnik Dražil odstopil.

Premeni se v zmislu razpisa c. kr. deželne vlade ustanovno pismo mestne ustanove za obiskovalce obrtnih šol.

Glede na ustanovitev ustanove za obiskovalce c. kr. mornariške akademije na Reki se sklene, da se ta čas ustanove ne morejo dovoliti.

O samostalnem predlogu občinskega svetnika Jegliča o podelitvi meščanstva vsem mestnim učiteljem, ki služujejo preko 25 let, predlaga dr. Novak, da naj se predlog odkloni.

Občinski svetnik Jeglič izvaja: Nekako osumnilo me je poročilo odseka, da odklanja majhno priznanje ljudem, ki 25 let delujejo na kulturnem polju, ki 25 let delujejo za splošen blagor ljubljanskega prebivalstva. — Dobro veste gg., koliko žrtev doprinaša ravno ljudski učitelj, ko se leto za letom trudi z našimi malimi. Če pa še pomislimo, kako pičlo je plačan za svoje delo, potem bi mu pač smeli privoščiti upanje, da postane ljubljanski meščan, če služi 25 let v mestu. — Gospoda, tako odklikovanje se je dalo večkrat raznim posameznim ljubljanskim učiteljem, zato bi bilo gotovo prav, da se to stori vsem takim učiteljem, posebno, ker bi jih itak le malo prišlo v poštev. — Da bi se tudi drugi stanovi oglašali z enako pravico za meščanstvo, skoraj ne morem misliti, ker bi se tukaj oziralo

le na zasluge za javen blagor. — Ko sem stavil predlog, sem bil trdno prepričan, da bo slavni občinski svet priznal zasluge za dolgoletno učiteljevo delovanje v mestni službi. — Z ozirom na to vzdržujem in priporočam, naj se sprejme moj predlog glede podelitve meščanstva ljudskošolskim učiteljem. (Odobravanje.)

Sklene se, da se sistemizirajo stavbne doklade uradnikom mestnega stavbnega urada, ker imajo take doklade tudi pri državi in deželi, kadar se ne dela v pisarni in se morajo stavbe zunaj nadzirati. Doklade se določijo, če traja delo izven pisarne do osem dni v XI. činovnem razredu 70, v X. 90, v IX. 100, v VIII. 130 in v VII. činovnem razredu 160 kron. Če pa traja nadzorovanje nad osem dni, določi nagrado občinski svet. Pri stavbnih kolavdacijah se določi uradnikom nagrada do 100.000 kron vrednosti 500, do 500.000 K vrednosti 1000, do 1.000.000 vrednosti 2000 kron. Pri delih, ki stanejo nad en milijon kron, določi nagrado občinski svet.

Stavbne zadeve.

O prizivu Ivana Košenine proti odloku mestnega magistrata glede na odpravo svinjakov v njegovi hiši v Kolodvorski ulici št. 6 se sklene, da se priziv odkloni. Pograja se stavbni urad, ker o svoječasnem ogledu ni postavil zapisnik.

O prizivu dr. Vinka Gregoriča proti odloku mestnega magistrata glede zgradbe vrvarne na dvorišču hiše št. 13 na Sv. Petra cesti poroča dr. Novak: Magistrat je dal Adamiču stavbno dovoljenje. Dr. Gregorič se je pritožil, ker da je ta mestni del namenjen vrtovom. S to lopo bi se ta značaj izpremenil. Lopa jemlje g. dr. Gregoriču zrak in svetlobo. Poročevalec dr. Novak predlaga, da naj se priziv g. dr. Gregoriča odkloni. Občinski svetnik Rojina izvaja, da je tukaj nagajivost sosedov. Sosed je svetoval Adamiču, naj napravi ravno streho in se ne bo pritožil, iz trme je pa hotel Adamič imeti 45 % streho. Predlaga, da naj se predlog odkloni. Dr. Novak vztraja na svojem predlogu, češ, da se enemu itak zamerimo; če ugodimo dr. Gregoriču, se zamerimo Adamiču in nasprotno. Vztraja na svojem predlogu s pristavkom, da naj se dr. Gregorič zavrne na civilno pravno pot.

Priziv Terezije dr. Peganove proti odloku mestnega magistrata glede naprave trotoarja pri njeni hiši v Marmontovi ulici št. 15 se odkloni.

Glede na ponovno ponudbo Friderika Sogla o odstopu njegovega sveta v svrhu razširjenja in regulacije poti v Rožno Dolino se sklene, da se ponudba z nekaterimi manjšimi izpremembami odobri.

O dopisu magistrata, da se podaljšaj cestni kanal na Tržaški cesti do križišča Bleiweisove in Rimske ceste, je že župan sam to naročil, kar se naknadno odobri. Stalo bo podaljšanje 5600 kron.

O izvršitvi cestnega kanala na Karlovski cesti in na Prulah se sklene, da se kanala zgradi. Proračunana sta na 67.000 kron. Dela se javno razpišejo, odda naj jih pa magistratni gremij.

Dr. Novak poroča o dopisu magistrata, da naj se izposlujejo prispevki dežele Kranjske k stroškom cest v mestu Ljubljani. Dr. Novak poroča, da je cestni zakon potrjen. Jezi se čezenj, češ, da mesto ne bo dobilo potrebnih prispevkov. Pravice sicer ljubljanska občina nima, da kaj zahteva, a ker se je svoj čas obetalo v deželni zboru, da se bodo tudi na Ljubljano ozirali gospodje, ki danes v deželi gospodarijo če bodo držali, kar so obetali. V Ljubljani se lahko gotove ceste proglaše za deželne ceste. Predlaga: Mestni magistrat naj deželi predlaga, da naj podeželi tiste ceste v Ljubljani, ki so za promet splošne važnosti. Predlog se soglasno sprejme.

Določi se stavbni zistem za nanovo regulovani del trnovskega predmestja zapadno od Zelene poti in Kopališke ulice, ki je bil že enkrat sklenjen, a ga je vrnila vlada občinskemu svetu, ker poročilo ni obsežalo, da se gradi tam v odprtem zistemu. Poročevalec dr. Novak pravi, da je imela vlada čisto prav, ker je vrnila po magistratu **zanikrno** setavljeno pomanjkljivo poročilo.

Prošnji Marije Klobučarjeve za razdelitev njenih parcel št. 279 in 281 kat. občine trnovsko predmestje in stavbišča se ugodno in se svet parcelira na 26 stavbišč.

O pogajanjih za odkup sveta v Ilirski in Vrhovčevi ulici za regulacijo teh ulic predlaga poročevalec, da naj se regulacija zdaj ne izvede, ker bi stala vsa regulacija nad 85.500 K.

Z ozirom na regulacijo trga Tabor se sklene, da se prvotni načrt v toliko izpremeni, da se napravi še en park in

ena cesta. Za zdaj se pa trg primerno vzravna in priredi za igrišče.

Računski sklepi za leto 1912.

Podžupan dr. Triller poroča o računskem sklepu mestnega zaklada za leto 1912, ki izkazuje 1.037.386 K 85 vin. rednih in 809.584 K 31 vin. izrednih stroškov; skupaj torej 1.846.968 K 16 v. (Proračunamo 1.432.188 K), prehaljnih stroškov pa 434.692 K 06 vin.; končni blagajnični prebitek je izkazan z 1086 kronami 13 vin.; skupnih dohodkov je bilo 2.282.746 K 35 vin.

Občinski svetnik Pammer oistro kritikuje računski zaključek. V aktiva se je med zaostanke liceja vpisal prispevek kranjske dežele v znesku 35 tisoč kron. Graja, ker se je to sprejelo v aktiva, ko faktično te podpore več ni! Dr. Tavčar: Še vedno upamo na milost deželnega zbora. Pammer se smeja. Dr. Zajec: Če boste pridni, zakaj pa ne! (Veselost.) Pammer: V aktiva se take stvari pa vendar ne smejo dati. Govornik graja, ker ni pri vseh najetih posojilih navedena tudi obrestna mera. Občinskemu svetniku Staudacherju se ni dovolil vpogled v zapisnike ubožnega zaklada. Štefe: Ni vse vpisano, kar bi moralo biti. Dr. Zajec in Kregar: »Saj ne dovolite občinskemu svetnikom vpogleda! Dr. Tavčar: Saj je imel zapisnik deželni odbor. Štefe: Ni vse vpisano, kar bi moralo biti. Ali so se že vrnili ubožnemu zakladu tisti tisoči, ki so šli drugam, namesto v ubožni zaklad? Dr. Tavčar: Gospod Štefe, ali mislite, da sem jaz kaj vzel? Štefe: Tak revež pa vi niste! (Velika veselost.) Občinski svetnik Staudacher: Nič ni dobil ubožni odsek. Štefe: To bo moral dobiti! Reveži morajo dobiti nazaj svoj denar!

Izredni stroški so izkazani s 102.025 K 17 vin.; ne da bi bili podrobno navedeni, kar graja. Govornik graja bilanco, ker se mestne ceste, ulice in trgi vpišejo v aktiva s 705.976, javni parki in šetališča s 156.646, spomeniki s 100.000, mostovi s 300.000 in javna stranišča z 800 kronami. Med spomeniki je v inventarju naveden tudi Grunov spomenik na Valvazorjevem trgu. »Turnverein« sicer ni nikoli tozadevne pogodbe sklenil, a društvo pač ne bo imelo nič proti temu, če občina spomenik sprejme v svojo oskrbo, samo prav ni, ker se je ta spomenik kar med občinska aktiva vpisal, ne da bi ga bilo društvo občini odstopilo. (Velika veselost.) Pri poslopih in zemljiščih pogrša, ker se vrednost ne odpisuje, kakor je to pri knjigovodstvu povsod predpisano. Nikakor ni bilanca aktivna, marveč je zelo pasivna. Končno govornik obžaluje, ker knjigovodja ni pri seji navzoč, ker bi ga le še lahko morebiti za kaj vprašal in bi pojasnil stvari.

Dr. Triller zagovarja računski zaključek, a vidi se, da se novi magistratni finančni minister, naslednik Senekovičev, Svetkov in Milohnoje v številke še ni vglobil. Pravi, da naj bi se bil Pammer potrudil v knjigovodstvo. (Kregar: Saj se ne sme!) Usanca vseh občin je, da stavijo dejanske vrednosti stavbišč v inventar. Ni prav, ker se ni povsod vstavila obrestna mera. Župan: V resnici je računski sklep po gotovem kopitu sestavljen. Razžira se pa povsod. Res je precej temen. Štefe: Bo treba vmes deželne elektrike. (Veselost.) Tavčar: Kaj pravite? Štefe: Treba bo vmes deželnega odbora, ki ima že itak v rokah naše pritožbe in bo, upamo, preskrbel za pojasnila. Za danes se zato ne izplača govoriti.

Nato liberalna večina računski sklep potrdi.

Stare hibe — denarja nil

Brez razprave se odobre računski sklepi mestnega loterijskega posojila ter amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1912, kakor tudi računski sklep mestnega ustanovnega zaklada za leto 1912.

Dr. Triller poroča o računskem sklepu mestnega ubožnega zaklada za leto 1912, ki izkazuje 145.484 kron dohodkov in ravno toliko stroškov. Dr. Tavčar: Ali je tukaj izginil denar, gospod Štefe? Štefe: Pritožba radi ubožnega zaklada je že sedaj izkazala, da v ubožni zaklad ni prišel tisti denar, ki bi moral priti. Tisti denar se mora ubožcem vrniti. Dr. Tavčar: V občinske namene se je porabil, to je jasno. Štefe: Ampak vrniti se mora ubožnemu zakladu. Dr. Tavčar: To je stara hiba. Štefe: Mi smo pa sedaj zato tu, da jo popravimo. Dr. Tavčar: Denarja ni in je čisto jasno. Denarja manjka, denarja! Štefe: Jaz se tu za reveže potegujem, kar jim gre, morajo dobiti. Mučen molk v zbornici. Liberalci povečajo glave. Dr. Triller skuša spraviti liberalce v »bojno« razpoloženje in vzklíkne: Štefe samo grozi, k besedi se pa ne oglasi. Štefe: Se bom že, ko reši naše pritožbe deželni odbor. Molk v zbor-

nici. Liberalci nato odobre računski zaključek ubožnega zaklada kakor tudi računski sklep zaklada meščanske imovine. Dr. Triller pripoveduje vljudnosti svetniku Bleiweisu, ker ni poskrbel, da bi bil prišel knjigovodja k seji, vidi se mu, da je v veliki zadregi, ker se je kot novi občinski finančni minister pri svojem prvem večjem nastopu osmešil in še župan dr. Tavčar, ki je včeraj pripovedoval kakor v kaki lovski družbi, da »s o t o s t a r e h i b e« in da »denarja ni«!

× × ×

Denarna zaloga kreditnemu društvu mestne hranilnice se zviša od 900 tisoč na 1.000.000 kron.

Policijske zadeve.

Poroča Pippenbacher: Priziv Fr. Počkaja proti odloku mestnega magistrata glede na občinske pristojbine za kinematografske predstave se tako reši, da plača Počkaj na dan 6 kron pristojbine.

Pippenbacher predlaga, da naj se poročili o delovanju gasilnega in reševalnega društva za II. in III. četrtletje 1913 odobri.

Zastarelo gasilno orodje naj se z novim nadomesti.

Kregar je povdarjal, da gasilsko in reševalno društvo dobro deluje in da je vredno od strani mestne občine najizdatnejše podpore. Društvo pa se mora modernizirati, zastarelo orodje, oziroma stroji se morajo nadomestiti z novimi. Pri reševalnem oddelku dobi sedaj en voz gumijev obroč, kar je napredek in bo vožnja zlasti težko bolnim veliko olajšana. Treba bo pa misliti, da rešilni oddelki dobi sčasoma za prevažanje bolnikov nov modern avtomobil. Stroški bodo veliki, prispevke bo treba tako urediti, da se stvar amortizira. Občina bo seveda morala izdatno prispevati. Gasilsko orodje, zlasti parna brizgalna je zastarela. Misliti je treba, da si gasilsko društvo omisli gasilski avtomobil. S tem se pride hitro na lice mesta, potem pa še motor pomaga pri črpanju vode. V odboru gasilskega in reševalnega društva se je stvar že enkrat rešila, zlasti prejšnji načelnik rajni g. Stricelj je bil toplo zagovornik gasilskega avtomobila. Napravil je vse korake, da si zagotovi kredit. Deželni referent mu je zagotovil kredit 12.000 kron pod pogojem, da tudi mestna občina toliko prispeva. Stvar je pa padla v vodo. Treba misliti, da se to vprašanje obnovi. (Dr. Tavčar: Stal bi 37.000 kron.) Mora se pa vsvariti podlaga, na kateri bo mogoč sporazum z deželnim odborom, da bo dal izdatno podporo. V vaših rokah je, treba samo nekoliko dobrohotnosti. Predlagal je sledečo resolucijo: Županu se naroča, da sporazumno z odborom gasilskega in reševalnega društva vse potrebne ukrene, da se nabavi gasilski avtomobil in da pripravi podlago, na kateri bo mogoče društvu dobiti od deželnega odbora za novi gasilski avtomobil izdatno podporo.

Dr. Novak se protivi Kregarjevi resoluciji in zabavlja čez deželni odbor in kriči, da občina od dežele ne potrebuje dobrohotnosti, marveč da hoče denar.

Dr. Tavčar: Mislim, da je avtomobil bolj potreben za ljubljansko okolico kakor za Ljubljano. Je pa tudi »silno« nevarno. (Na Barju ni vodovoda, kadar na Barju gori, pridejo umevno gasilci s konji, ko že pogori. Ljubljani je ravno tako potreben, kakor ljubljanski okolici.) Večina odkloni Kregarjevo resolucijo, odobri poročili gasilnega in reševalnega društva ter dovoli 1000 kron za nabavo novih cevi.

Poročila šolskega odseka

O porabi dotacije na mestnih ljudskih šolah za leto 1912/13 se odobri, zviša se dotacija vodstva šole na Barju in prvega otroškemu vrtcu.

Določitev nedeljskega počitka.

Pri trgovcih s cveticami, pri fotografih, izdelovalcih soda-vode in ledu hoče vlada vtesniti nedeljsko delo. Poročevalec Franchetti predlaga, da naj se občinski svet izreče proti vsaki vtesnitvi dela pri teh obrti, kar obvelja.

Proti draginji.

Poročevalec Röthl predlaga: Mestni magistrat naj razpiše ponudbeni razglas za prodajo premoga. Najnižji ponudnik bo premog prodajal, in sicer v množinah od 25 do 250 kg. Premog bi oddajala neposredno občina. Prodajo drv naj občina tako vredi, da bo oddajala drva od 25 kg do 250 kg po lastnih cenah. Magistrat stane kvadratni sežanj drv 10 kron. Občina naj prodaja tudi jajca in ribe. — Kristan priporoča, da naj se za zdaj sprejmejo odsekovi predlogi, bo vsaj začetek.

Dr. Zajec: Predlogi pomenjajo vse, kakor nekaj, kar bi utegnulo draginjo

v Ljubljani omejiti. Celotno se strinja s predlogi. Samo glede na premog bi bilo boljše, če bi prevzela mestna občina sama prodajo premoga. Če se že drva v samoupravi prodajajo, naj bi se še premog. Boji se, da se pri ljubljanskih prodajalcih premoga ne bo dosegel tisti efekt, ki ga pričakujemo. V Ljubljani se opetovano dvignejo cene premoga ob časih, ko jih premogarske družbe ne dvignejo. Kar tiče prodaje morskih rib, ne pričakujem veliko, ker bi se na nje ljudje težko navadili in so se tudi morske ribe v Trstu izdatno podražile, pač pa pričakuje efekta od prodaje jajc.

Röthl pravi, da bi prodaja premoga v lastni občinski režiji radi kontrole preveč stala. — Odsekovi predlogi obveljajo.

Za reformo voz električne poulične železnice.

Obč. svetnik Štefe izjava: Znano je, da morajo delati vozniki električne železnice službo popolnoma nezavarovani proti vsaki vremenski nevarnosti. Sedeti in stati morajo pa tudi popolnoma nezavarovani kadilci, ki se po električni železnici vozijo, ker v Ljubljani za kadilce kupeji niso na razpolago. (Dimnik: Res je!) Vozniki so prosili, da naj se prednji in zadnji del voza (platforme) s šipami zavarujejo, kar je že povsod drugo vpeljavano, a družba je to odklonila. Prosi župana, da naj tozadevno pri družbi odločno posreduje. — Dr. Tavčar: Bom to storil; zapisnikar, zapišite!

Proti kolesarjem.

Franchetti prosi župana, da naj izposluje, da se kolesarji ne smejo voziti po pešpoti proti Ježici. — Dr. Zajec Franchettiju: Ali ste vi kolesar? — Franchetti: Sem! — Velika veselost. Klici: Zdaj se bodo pa kolesarji udarili.

Župan zaključil javno sejo.

TAJNA SEJA.

Sprejme se predlog župana, naj se za Radičev spomenik da 100 K. Župan poroča, da je finančno ministrstvo sporočilo, da je pripravljeno od sedanjega najemnine za užitino popustiti 45.000 K, toda za krajšo dobo, t. j. od 1. januarja 1914 do 1. julija 1915. Najemina bo znašala na leto 275.000 K. Davčno oferto je vložiti na finančno ravnateljstvo do 5. novembra 1913. — Upokoji se na lastno prošnjo mestni zdravnik dr. Illner ter se mu da naslov mestnega zdravstvenega svetnika. — Stalno se imenujejo: za stavbenega nadkomisarja inž. Ivan Štembov od 1. oktobra t. l. v VIII. činovnem razredu, Oton Zupančič od 1. oktobra za mestnega arhivarja v X. čin. razredu, mestni gozdar Metlikovič od 1. julija in od 1. oktobra oficijantki Elizabeta Otujec in Jospina Matjan. — Brivskemu mojstru Albertu Dergancu se da koncesija za nakup in prodajo starih predmetov. Nedoletnim Hafnerjevim dedičem se dovoli prenos gostilniške koncesije z Dolenjske ceste št. 10 na Dolenjsko cesto št. 2.

Dnevne novice.

Shod v Vodichah. Dne 28. oktobra se je vršil v Vodichah doro obiskani volilni shod, kjer so se volilci navdušeno soglasno izrekli za č. g. dr. Kreka kot kandidata v kuriji kmečkih občin in č. g. dekana Lavrenčiča v splošni kuriji.

Izseljevanje in zadrugištvo. Nekaj Rajfajznovk v Galiciji in Bukovini se je lotilo zadnja leta agentskih poslov za izseljevanje. Od potovalnih pisaren nekaterih paroplovnih družb so si preskrbele zastopstvo in prodajale proti občinski proviziji potne listke preko oceana. Vodila jih je pri tem misel, da se po ti poti kmečko ljudstvo obvaruje izkoriščanja, ker jim posreduje posojilnica pošteno in le takrat, če jih ni mogoče obdržati doma, medtem ko brezvestni agent gleda samo na to, kako bi jih čim največ spravil v tujino. Pri posojilnicah je provizija njim v prid, torej v splošno korist; posameznik nima iz tega nič dobička. Vendar je pa ta reč nevarna. Namenu zadrugištva, ki ga opisuje § 1. zadrugiškega zakona, naravnost nasprotuje vsako sodelovanje pri izseljevanju. Kmečke zadruge morajo pomagati, da ostane ljudstvo doma, ne pa narobe. Zato pozdravljajo zadrugi voditelji, da je po vladnem načrtu izseljenjskega zakona v § 49. c onemogočeno zadrugam baviti se s posli, ki se tičejo prevažanja izseljencev. V tem zmislu je dne 28. t. m. v seji glavnega odbora Splošne zveze kmetijskih zadrug na Dunaju, ki so v njem zastopane zadrugi zveze, dr. Krek opozarjal na važnost tega vprašanja. Soglasno se je sprejel njegov predlog, naj načelstvo s stališča kmečkega zadrugištva prouči vladni načrt in nasvetuje potrebne izpremembe, strogo se držeč načela, da zadrugištvo ne sme na noben način opravljati poslov potovalnih pisarn.

Poslanci in izseljenjski škandal. V javnosti se govori in piše, da je več državnih poslancev zapletenih v umazane posle

kanadske in drugih paroplovnih družb. Trdi se, da ima vlada listo teh poslancev. Tukaj je brez dvojbe treba brezobzirno odkriti vse krivice in ustvariti pred javnostjo popolno jasnost. Dokler se samo splošno govori o poslancih, je seveda mogoče, da se sumi takorekoč o vsakem. Politične stranke že izrabljajo nejasnost proti svojim nasprotnikom in javnost se zbega. Ne mislimo tu na naše liberalne liste, ki žive sploh samo od laži in obrekovanja, ker je naše ljudstvo proti njihovim napadom — hvala Bogu — imunizirano. Sumničenja dr. Šusteršiča in dr. Kreka v njihovih predelih so preneumna, da bi jih kak pameten človek upošteval. Toda prav pa je, da se tudi ob ti priliki zopet jasno izkaže liberalna nesramnost, ker s tem vedno nekaj zaslepljenecv izpregleda, v kakšni družbi so, in s tem napreduje neizogibni notranji razpad naše liberalne stranke. Zato je dne 28. t. m. dr. Dubilič kot član paroplovnega pododseka v imenu hrvatsko-slovenskega kluba od vlade odločno zahteval, naj imena poslancev, ki so udeleženi pri izseljenjskem škandalu, brezpogojno objavi. Trgovinski minister se je nekam izgovarjal, notranji minister pa pravi, da je sedaj še preiskava in da zato še ne kaže objavljati posamnih reči. S tem naši poslanci niso zadovoljni, nego bodo slejkoprej zahtevali, da se ustvari popolna jasnost, da se odkrito pokažejo svetu tisti ljudski zastopniki, ki so opravljali umazane izseljenjske posle, da se pa tudi odkrijejo nesramne laži breznačajnih političnih strank in listov in zavrejo podla sumničenja.

Oslabelost nemškega naroda. Der Österreichische Volkswart, v katerega pišejo med drugimi profesorji dunajskega vseučilišča — in ki, bodi omenjeno mimogrede, večkrat zelo ometno kritizira avstrijsko zunanjo in gospodarsko politiko — graja v številki z dne 25. t. m., ker se ni nihče našel, ki bi bil reagiral vsled kršenja državnih ustavnih zakonov od strani upravnega sodišča, ki je v prvi vrsti poklicano, da varuje v ustavi določene pravice. To sodišče je namreč priznalo češko ukiniteljstvo ustave s patentom od 26. julija 1913. Zlasti očita brezbrzičnost nemškemu »Nationalverbandu« in pravi doslovno: »Ali ni v celem nemškem »Nationalverbandu« nikogar, ki bi tovarišem iz nemške Češke dopovedal, da imajo Nemci, ne iz svobodoljubnih motivov — ti dandanes silno malo tehtajo — ampak iz prostih narodnih motivov izmed vseh avstrijskih narodnosti največji interes na tem, da se ustava varuje? Ali še ne vedo, da ima absolutizem v Avstriji mogočne pokrovitelje, ki ne nameravajo rešitve narodnostnega vprašanja ravno v zmislu nemškega »Volksrata« na Češkem? Absolutistično mišljenje je v Avstriji ni več tako tuje, da bi potrebovalo še okrepitve. In če pri Nemcih v Avstriji ne zmaga kmalu ideja nad taktiko, potem utegne biti kmalu pod razvalinami ustave pokopano tudi prvenstvo (Vormachtstellung) Nemcev v Avstriji.« — Navedene besede niso samo nauk nemškimi politikom, ampak tudi dokument priznane nemški nemške narodnosti. Treba Nemci uvidevajo čedalje bolj, da se narodnostno vprašanje, ki leži kot mora na Avstriji, da rešiti le z energičnim korakom od zgoraj. Močni nemški narod ne more rešiti tega vprašanja z dogovorom s svojimi sosedi, ker v njegovi hiši ne gospodarijo trezni gospodarji, ampak otroci, obmejni prenapeti kričarji. Nemci se boje državnega absolutizma, nimajo pa notranje sile, da bi otresli absolutizem kričarjev. Slovani pač nimamo vzroka, da bi se tako bali za obstoječo ustavo, ki se je delala samo v sporazumu z Nemci in Madžari, in tudi temu primerno izgleda. Mesto da bi nudila dovolj torišča za politično življenje in tekmovanje vseh narodov, je postavila vse druge narodnosti za tlak, po katerem plešeta Nemec in Madžar svoj politični ples. Ni čuda, da druge narodnosti glava boli in da bi jim bila prav rešitev od najvišje strani, ker neposredno nad seboj najdejo gluha ušesa. Tembolj, ker naša ustava ni samo politično tortura, ampak je tudi teoretično potvora pojava ustavnosti.

Tržaški škof dr. Andrej Karlin in novoposvečeni škof poreški dr. Tederzoli sta bila včeraj gosta našega prevzvoznega g. knezoškofa in sta obiskala zavode sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano.

Sadjarska zadruga v Vipavi. Iz Vipave se nam poroča, da se pripravljajo ustanovitev prepotrebne sadjarske zadruge, ki bi imela namen v prvi vrsti sadjerejo v vipavski dolini povzdigniti ter preskrbeti trg za oddajo sadja posebno v severne dežele. V to svrhu se skliče na dne 9. novembra ustanovni občni zbor, kamor se vsi prijatelji sadjereje vabijo. Občni zbor se bo vršil v Vipavi v dvorani na Taboru takoj po popoldanski službi božji. Zraven pride tudi sadjerejski učitelj od deželnega odbora g. Humek. K obilni udeležbi vabi pripravljalni odbor.

Po nesreči ga je! Dne 26. t. mes. se je vozil neznan kolesar že v mraku skozi Jurkavas v Valtovas. Na potu je podrl Franceta Nahtigal, kolarja iz Jurkavasi št. 4. Ta je padel vznok ter zadobil na glavi poškodbo in je okrog 8. ure umrl. Na licu mesta došla sodna komisija z zdravniške je konstatirala, da je zadobil več poškodb vsled padca. Mož je bil že precej star. Kolesar se do danes ni zglasil, sumi se pa, da je domačin in bilo bi bolje, da se sam zgasi, kajti zadene ga le po § 33. k. z. kazeni, katerega pa ni občutna.

Utonil v Krki. Dne 27. t. m. zjutraj je 82 let stari, nekoliko slaboumnni prevžitar Anton Košak z Malega Globokega, občina Ambrus, skrivaj zapustil dom. Ob 8. uri zjutraj so ga dobili nedaleč od vasi mrtvega v Krki. Bržkone je padel v reko.

Z octovo esenco se je zastrupila dve leti stara hčerka posestnice Ivane Murn iz občine Toplice na Dolenjskem. Dekletce je neopazovano dobilo nekaj požirkov tega strupa. Takoj so nastopile hude bolečine v trebuhu; drugi dan je bil otrok mrtve.

Umrl je v Zagrebu baron Ljudevit Ožegović v 72. letu starosti. Svoj čas je bil tudi poslanec v saboru in državnem zboru v Budimpešti kot pristaš bivše obzoraške stranke. Kasneje se je popolnoma umaknil iz političnega življenja.

Umrl je v Pudobu v župniji Starigrad pri Ložu po daljšem bolehanju v najlepši dobi 27 let star Mirko Avsec. Pokojnik je sodeloval več let z veliko vnemo pri vseh naših organizacijah, Orlih, tamburških in zlasti kot pevec na starotrštem cerkvenem koru, kjer je njegova izguba skoro nenadomestljiva. Poleg tega pa je bil tudi radi svojega prirojenega mu humorja, s katerim je marsikatero družbo znal pripraviti v smeh, splošno znan. Svetila mu večna luč! Blag mu spomin!

Imenovanje v Zagrebu. Bar. Sketlec je upravo prezidijalne odseka vlade poveril Petru Knollu. — Dr. Jurij Majcen je imenovan za rednega profesorja na vseučilišču.

Svarilo pred sleparjem. Od začetka tega meseca se po ljubljanski okolici potika brezposeln dninar, ki se izdaja za Simona Weinzierla, rojenega leta 1882, iz Kraubatha pri Ljubnu na Gorenjem Štajerskem, ter goljufa kmečko ljudstvo, kjer in kolikor more. Dne 6. t. m. se je nastanil pri posestnici Mariji Črničev v Zgornjem Kašlju kot strojni ključavničar ter se pogodil za stanovanje in hrano. Čez nekaj dni je izginil, ne da bi plačal svoj dolg. Dne 11. t. m. se je pojavil v Besnici, kjer je nekega posestnika izvalil 12 K vreden havelok, katerega je takoj na to prodal nekega krojaču za 2 K. Potem se je nastanil pod imenom Franc Kožuh pri krojaču Petru Snoju v Slapah pri D. M. v Polju in izginil, ne da bi plačal za prenočišče in hrano. Pri gostilničarju Jerneju Zupančiču v Besnici si je na ponarejeno vložno knjižico poštne hranilnice izposodil 20 K. Knjižica je brzkone ukradena; glasi se na ime Franc Kožuh, strojni ključavničar, ter ima št. 26.465 D. Dne 14. t. m. je slepar stopil pri regulaciji Ljubljane v delo, a je že drugi dan izginil, zapustivši delavsko knjižico. Imenuje se tudi Henrik Ramnik in, kakor omenjeno, tudi Franc Kožuh. Mogoče je torej, da ni Weinzierl njegov pravi imek. Slepar je srednje velikosti, dobro rejen, širokih pleč, z okroglimi, polnimi lici in malimi rjavimi brkami. Govori nemško in slovensko, v slovensčino meša nemške besede. Zadnjič je imel plave platnene hlače, temnosiv telovnik, rjav, volnen suknjič, sivo športno čepico z belimi progami in obnošene čevlje na zadrgo.

Štajerske novice.

Osebnost. Okrajni komisar pri okrajnem glavarstvu v Mariboru Emil Schaffenrath je pomaknjen ad personam v 8. činovni razred.

Slovenski se učijo. Graški nemški listi razglajajo: Tečaj za priučitev slovenskega jezika, ki jih prireja akademski narodno-delavni odsek, se vrši vsak torek in petek od 6. do 7. ure zvečer. Začnejo se dne 28. oktobra v slušalnici vseučilišča VIII. (I. nadstropje). — Nemci izpregledavajo, da brez slovensčine ne gre. Ali bodo tudi spoznali, da potom nemškega sulfearaja zabranjujejo slovenski deci slovenski pouk celo v ljudski šoli!

Krasno vreme imamo pri nas na Spodnjem Štajerskem. Toplo je bilo te dni kot avgusta ali julija. Kmetje so veseli, da lahko spravljajo že zapoztele poljske pridelke. Vinogradniki, ki imajo še te dni trgategv — veleposestniki so res zadeli tereno, ker so odlašali s trgatvijo. Mošt vaga v ljutomerskih gorah je dni celo 22 do 24% sladkorja in bo torej to vino prekašalo celo vino iz leta 1908.

Nemško priznanje. Iz Ptuj na po-roča prijatelji: Dne 21. oktobra je imel neki profesor Müller v ptujskem »Vereinshausu« predavanje o Tirolski in dolomitih. S slikami je profesor predavatelj podrl svo-

ja predavanja in čudno — dokazoval tudi, da so na Tirolskem pred več sto leti prebivali Slovenci. Torej celo nemški profesor priznava, da so nas grabežljivi Nemci potisnili z naše posesti.

š Kurz za priučenje angleškega jezika se bo začel meseca novembra v Mariboru. Priglasilo se je baje že veliko število udeležencev. Priglasiti se je knjigotrudcu Heinzu. Vodil bo tečaj bivši učitelj Puchleitner.

š Nesreča. Veleposestnik Janez Kren na Placu pri Svečini je o priliki trgovatve pripravil sode za vino. Nesreča pa je hotela, da je zadel z levo roko ob rjav žebelj, ki ga je precej globoko ranil. Ranjena roka je začela otekati in se rdečiti. Poslali so po zdravnika, a tega ni bilo od nikoder. Krenu je postajalo vedno slabše, prikazali so se znaki zastrupljenja, čeravno si je rano takoj dobro omil in obežal. Moral je v postelji. Tudi čez dva dni se zdravnika ni bilo. Odpeljati so ga morali v bolnišnico. Govori se, da mu bodo morali odrezati roko. Pomilovanja vreden mož!

Koroške novice.

k Celovško bogoslovje. Celovško semenišče šteje letos izredno veliko bogoslovcev, namreč 62; zadnja leta jih je bilo navadno okrog 50. Na novo jih je vstopilo letos 27; med temi je 13 Avstrijcev in 14 nemških državljani. V prvi letnik jih je vstopilo 15 (od teh 3 avstrijski Nemci, 4 rajhovci in 8 Slovencev.) Izmed ostalih 12 na novo prišlih je večina vstopila v četrti letnik, sami rajhovci, ki so študirali teologijo na raznih univerzah in bodo večinoma že v Božiču prešli višje redove ter bodo nastavljeni kot kaplani. Po državljanstvu je med 62 tukajšnjimi bogoslovci 43 avstrijskih državljani in 19 podanikov nemškega cesarja (z Bavarskega, Virtemberškega, Badenskega, Pruske Šlezije, Westfalskega). Od 43 Avstrijcev je 29 Korošcev in 14 Ne-korošcev. Po narodnosti je od 62 bogoslovcev 29 Slovencev in 33 Nemcev (14 avstrijskih in 19 nemških). Od 14 avstrijskih Nemcev je 9 Korošcev in 5 Ne-Korošcev (Štajerci in Tirolci). Od 29 Slovencev je 20 Korošcev, 9 Ne-Korošcev (Kranjci in Štajerci). — Izmed letošnjih kranjskih abiturientov ni v Celovec prišel nobeden.

Zadnje vesti.

LEP USPEH NAŠIH POSLANCEV. — ZGRADBA NOVEGA KOLODVORA V RADOVLJICI ZAGOTOVLJENA.

Dunaj, 29. oktobra. Posredovanju poslancev viteza Pogačnika in dr. Gregoriča se je posrečilo, da je železniško ministrstvo dovolilo kredit 133.000 K za zgradbo novega kolodvora v Radovljici. Zgradba mora biti gotova v prvi polovici prihodnjega leta.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 29. oktobra. Politična debata o češko-nemškem in poljsko-rusinskem vprašanju je preložena.

Dunaj, 29. oktobra. Začetkom današnje seje so češki radikali napravili nekoliko škandala, ker vlada na interpelacijo glede ustavne komisije na Češkem še ni odgovorila.

Dunaj, 29. oktobra. Ko je govoril še poročevalec finančnega odseka, je bil davek na šampanjec sprejet v obliki, v kakršni ga je predlagal finančni odsek. Nato je bila seja prekinjena, da se vrši seja načelnikov klubov za določitev nadaljnega delovnega programa.

Dunaj, 29. oktobra. Začetkoma seje načelnikov klubov je zahteval poslanec dr. Korošec, naj ministrski predsednik takoj odgovori na interpelacijo glede izseljeniškega škandala in naj pove imena tistih poslancev, ki so zapleteni v to afero, ker ne gre, da bi se nedolžni dolžili. Načelnik poljskega kluba dr. Leon se je tej zahtevi dr. Korošca popolnoma pridružil. Ministrski predsednik je odgovoril, da na interpelacijo še ne bo odgovoril, ker je stvar v proračunskem odseku in bo tam odgovoril. Tudi na interpelacijo glede ustavne komisije še ne bo odgovoril.

Dunaj, 29. oktobra. V seji načelnikov klubov je bilo sklenjeno, da se najprvo reši davek na žganje, potem pa se reši davek o osebni dohodnini. Seja državnega zbora je bila nato zopet otvorena. Zbornica razpravlja o davku na žganje.

DELEGACIJE.

Dunaj, 29. oktobra. Delegacije se sklicujejo na 18. novembra.

DOPOLNILNA DRŽAVNOZBORSKA VOLITEV NA MORAVSKEM.

Brno, 29. oktobra. Za državnozborni mandat umrlega češkega katoliško-narodnega poslanca Šilingerja je bila včeraj ožja volitev. Češki katoliško-narodni kandidat Jožef Mašek je dobil 6836 glasov, češki naprednjak Rudolf Valik 4742, češki socialni demokrat 2258, centralist 101 glas. Potrebna je ožja volitev med češkim katoliško-narodnim kandidatom in liberalnim kandidatom.

PRAŠKI ŠKANDAL.

Praga, 29. oktobra. Mladočeški in staročeški klub v občinskem svetu sta sklenila, da pozoveta vse občinske svetovalce, naj vložijo proti profesorju Masaryku in dr. Boučku tožbo zaradi žaljenja časti. Profesor Masaryk je dejal, da je med svetovalci deset tatov, dr. Bouček mu je pa pritril.

BULGARSKI CAR PRI GROFU BERCHTOLDU.

Dunaj, 29. oktobra. Bulgarski car Ferdinand bo te dni imel pogovor z avstro-ogrskim zunanjim ministrom grofom Berchtoldom.

NEPOTREBNA ČESTITKA.

Dunaj, 29. oktobra. Zunanji minister je čestital laškemu ministrskemu predsedniku in laškemu zunanjemu ministru na uspehih pri volitvah v laški parlament.

ALBANIJA.

Valona, 29. oktobra. Izmail Keimal bej je naprosil zastopnike velesil, naj bi bil albanski knez kmalu imenovan in naj bi skoro prišel na svoje mesto, ker le tako bo mogoče združiti vse sloje za skupno delo.

PROSLAVA OBLETNICE ZASEDENJA NOVIH SRBSKIH KRAJEV.

Belgrad, 29. oktobra. Povodom obletnice zasedenja novih srbskih krajev je občinski odbor v Skoplju izvolil Putnika za častnega meščana in da postavi dva spomenika: enega na mestu, kjer je srbska armada prišla v mesto, drugega pa na mestu, kjer so pokopani padli junaki.

VELIK POŽAR NA ZAGREBŠKEM KOLODVORU.

Zagreb, 29. oktobra. Na tukajšnjem državnem kolodvoru je zgorel železniški voz z Reke z 58 sodčki petroleja. Požar je zanetila iskra iz lokomotive. Škode je okolu 10.000 K.

PROCES RADI RITUALNEGA UMORA.

Kijev, 29. oktobra. Izvedencem je bilo predloženih 23 vprašanj.

PRINCEZINJA LUJIZA BELGIJSKA.

Bruselj, 29. oktobra. Princezinja Lujiza belgijska se je z državo Belgijo sporazumela, da dobi od države 7 milijonov za poravnavo svojih delgov. Pet milijonov dobe dolžniki. Dolžniki dobe 20- do 25odstotne kvote.

Primorske vesti.

p **Imenovanje.** G. Jaromir Dolenc s Proseka je imenovan provizoričnim bosensko-hercegovskim arhitektnim asistentom v XI. plačilnem razredu pri deželni vladi v Sarajevu. Cestitamo. Za računskega revisenta je imenovan dosedanjí računski oficijal pri pomorski vladi v Trstu Fran Maček.

p **Himen.** Poročil se je v Trstu gospod Fortunat Mikušetič z gospodično Valerijo Škrinjarjevo. Bilo srečno!

p **Zdravilišče Veliki Lošinj.** Zdravilišče v Velikem Lošnju obiskuje vsako leto na tisoče gostov. Številu tujcev pa bi brez dvoma poskočilo, če bi otok imel boljše paroplovno zvezo s celino. Med Trstom in Lošinjem n. pr. prometuje parnik redno le enkrat na teden, parniki, ki vozijo v Dalmacijo, se pa le redko ustavljajo v tem pristanu, dočim ladij ogrsko-hrvatske družbe skoro nikoli ni blizu. Zdravilišča so dobri viri dohodkov, pa bi se vsekakor izplačalo poskrbeti za redni promet.

p **Lipski trg v Trstu.** Trajen spomin na bitko pri Lipskem tvori v Trstu takozvani »Lipski trg« (Piazza Lipsia), ki je nastal nekoliko pred bitko in je dobil takoj potem tudi svoje sedanje ime. Prej pa se je zval »Lützenski trg«.

Razne svari.

Socialnodemokratske goljufije z delavskimi denarji. Socialnodemokratska

organizacija rudarjev v Mor. Ostravi je prišla v hudo finančno stisko. Razpad je že tako velik, da bo prišlo do popolnega poloma organizacije že v kratkem času, pri čemur pa bodo prizadeti tudi številni delavci. Vzrok temu je naravnost kaznjivo gospodarstvo delavskih voditeljev z delavskimi denarji, ki so jih zbrali v svrhu humanitarnih naprav. Najprej so napravili dom za rekonvalescente. Kljub svarilom pa so kupili nek že obstoječi sanatorij tako drago, da bi nova stavba bila mnogo cenejša in bi tudi bolje ustrezala namenom. Seveda, v zadnjem slučaju bi posamezne osebe ne prišle na svoj račun. Koliko je pri tej kupčiji šlo v zasebne žepe, seveda javnosti ni znano. Toda to še ni vse. Ko se je v rudniški družbi sprožilo vprašanje glede preskrbe sirot, so socialnodemokratski voditelji zopet predlagali, naj se kupi neki že obstoječi sanatorij in preuredi v sirotišnico. Ker pa so bili podjetniki proti temu predlogu, so sklicali rdeči voditelji shod delegatov, ki so jih znali zase pridobiti. Pri tem so tudi dosegli, da naj delavci plačujejo od svoje dnine en odstotek za ta projekt. Nakupili so nato za nekaj stotisoč kron zemljišč v svrhu zgradbe poljske sirotišnice s šolo, doma za ženske rekonvalescentinje in češke sirotišnice. Oddali so tudi zgradbe v delo, nastavljalj razne osebe in toliko časa denar razmetavali, dokler so ga kaj imeli. Ze cele mesece plačujejo zdravnika, ki so ga najeli kot voditelja bodočega doma ženskih rekonvalescentinj in že cele mesece plačujejo tudi učitelja, ki naj bi bil voditelj bodočih šol v sirotišnici. Seveda se je sedaj začelo zaradi enakega gospodarstva tudi v drugih zadevah delavstvo razburjati. Delavci se branjajo plačevati 1 odstotek svoje dnine za ponesrečene socialnodemokratske načrte. Na številnih shodih se protestira proti temu davku ter se zahteva revizija sklepa delegatov. Pri vsem tem pa oblasti še niso odobrile naprav in zgradb. — Taki pojavi v socialni demokraciji niso redki in jasno kažejo, kako si mnogi z demagoštvom rede žepe na račun delavskih trpinov.

Amerikanska zvižaja. V ameriških velikih mestih so dobile mnoge dame bogatih krogov pisma sledeče vsebine: »Ko ste odprli to pismo, ste vdihavali 2 milijona bakterij, ki sem jih jaz kultiviral in ki so skrajno škodljive. Vi nosite torej kal infekcije v sebi. Kljub temu pa ni treba obupati, kajti iznašel sem radikalno sredstvo, ki onemogoči vsako okuženje. Mora pa se uporabiti tekom devetih dni. Ako hočete uporabiti to sredstvo, morate poslati na naslov — — — znesek — dolarjev.« — Pisec teh pisem je zaračunal »odkupnino« dotičnim damam po premoženjskih razmerah in je zahteval za svoje zdravilno sredstvo od 10.000 do 100.000 kron. Večina adresatinj je oddalo pisma policiji. Preiskava pisem je dosegla, da so bila pisma v resnici pripravljena z bacili, vendar pa so bakterije že pomrle in bile precej nedolžne nravi. Kdo je pisal ta pisma, še niso izsledili.

Ljubljanske novice.

Ij **Poštni ravnatelj g. Josip Štrukelj umrl.** Danes dopoldne je po večmesečnem bolehanju umrl g. Josip Štrukelj, c. kr. ravnatelj in občinski svetnik S. L. S. S pokojnikom izgubimo vestnega uradnika, ki si je na svojem mestu znal pridobiti splošne simpatije uslužbencev in občinstva. Pokojni ravnatelj je bil rojen Ljubljanc in je ob vsaki priliki pokazal, da je zvest sin svojega rodnega mesta. Na svojem odgovornem mestu je živahno in vztrajno zastopal tudi koristi Ljubljane in je ob marsikateri priliki pokazal, da ni samo mrtev uradnik, ampak mož, ki je svoje srce in znanje posvetil napredku rodnega mesta. Zlato, zvesto srce je prenehalo danes bti v Josipu Štruklju. Vsak, kdor je imel nekoliko vpogleda v to srce, ne bo pozabil plemenitega moža, ki nikdar ni izgubil dobre volje in je vedno vsakemu storil samo dobro. V časih, ko je za uradnike bilo nevarno priznavati se pristašem naše stranke, je on v Ljubljani odkrito in s ponosom vedno izpovedoval svojo strankarsko pripadnost. Nikdar ni v bojazni krivil hrbta, vedno jasna in odločna je bila njegova beseda za S. L. S. Tak je bil, ko še ni izdaleka mislil, da postane poštni ravnatelj v Ljubljani in tak je danes zatisnil oči. Pri zadnjih občinskih volitvah v Ljubljani je kandidiral na programu S. L. S. in je bil izvoljen občinskim svetni-

kom v II. razredu ter je tudi v odsekih občinskega sveta in v občinskem svetu bil mož na svojem mestu. Blag mu bo ohranjen spomin!

Ij **Opozorjamo na predstavo »Matji Skrb«**, ki jo priredi Šentpetersko prosvetno društvo v soboto, na praznik Vseh svetnikov, ob pol 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Igra, ki se prištevata med najlepše ljudske igre, bo brez dvoma ugajala našemu občinstvu, kajti prizori, ki jih bomo gledali na odru, so tako pretresujoči in tako živo slikani, da se nam zdi, kakor da bi gledali resnično življenje našega malega obrtnika. Režija je v rokah g. Vrančiča, glavna vloga mizarskega mojstra Antona v rokah g. Petrline, ki je dosegel še v vseh igrah najlepše uspehe. Upamo torej, da naše občinstvo poseti v obilnem številu to prireditve. Vstopnice se dobivajo v predprodaji v »Katol. Bukvarni« in pri g. Podboju, trgovcu pri cerkvi sv. Petra.

Ij **Klub občinskih svetnikov S. L. S.** je sklenil pritožiti se tudi proti sprejetju računskega zaključka mestne občine za l. 1912. na deželni odbor. Z liberalnimi občinskimi svetniki se mnogo prerekati ne kaže, ker sta včeraj celo poročevalec in sam župan pokazala, da sta v mnogih točkah popolnoma neinformirana. Kakor znano je klubova pritožba proti proračunu za leto 1913. že pri deželnem odboru. Tako naj pride luč v temne račune, kakor je včeraj blagovolil karakterizirati računski zaključek sam g. župan. Ljubljanci morajo enkrat videti pravo Ljubljano.

Ij **Prijatelji učiteljstva.** Včeraj je v občinskem svetu naznanil župan, da je deželni odbor črtal 6000 K, ki jih je sprejel občinski svet za podporo ljubljanskemu učiteljstvu. Da je do tega prišlo, je kriva liberalna trma in neodkritosrčnost. Občinski svetnik Štefe je že pred meseci izjavil zastopniku učiteljstva občinskemu svetniku Dimniku, da bo pritožba umaknjena, ako g. Dimnik izposluje, da skupno določimo, kdo izmed učiteljstva bo dobil podporo, t. j. da nam se da garancija za to, da bodo podporo dobili res najbolj potrebni učitelji obeh strank. Gosp. Dimnik je bil s tako rešitvijo zadovoljen, izposlovati pa tega, kakor se vidi, ni mogel, ker je liberalnim mogočnejšem na magistratu samem največ zato, da na tak način prihranijo 6000 K in je ta vsota na papirju služila le za nekako farbarijo učiteljstva. Potrebni liberalni učitelji naj se torej zahvalijo liberalni trmi, ako nič ne dobe. Liberalna večina je včeraj odbila tudi predlog, naj se da učiteljem, ki 25 let služijo v občini, brezplačno meščanstvo. Pri tem bi prišla v poštev samo kaka dva učitelja, pa celo to so zavrnili! Liberalci so bili od nekdanj prijatelji učiteljstva v — besedah.

Ij **Drugo gostovanje hrvatske opere v Ljubljani** bode v torek, dne 4. novembra, in v sredo, dne 5. novembra. Upizori se Puccinijeva opera »Toska« in Verdijeva opera »Traviata« (kot drugo delo iz Verdijevega cikla).

Ij **Polet po zraku iz Asperna v Ljubljano.** Nadporočnik Rzemenski, ki je poletel po zraku te dni z aeroplanom v Gradec in od tod v Maribor in v Ljubljano, je priletel v Ljubljano včeraj ob 1. uri popoldne in se je brez neizgovora »izkrcal«. Radi vetrov je rabil iz Maribora v Ljubljano tri ure.

Ij **Izpremembe v finančni službi.** V okolišču c. kr. finančnega ravnateljstva za Kranjsko so se prestavili: Finančni koncipist Anton Svetek od davčne uprave k okrajnemu glavarstvu v Ljubljani; finančni koncipist dr. Ernest Močnik od okrajnega glavarstva Ljubljana k okrajnemu glavarstvu v Radovljico in davčni praktikant Ivan Kranjc od urada za odmero pristojbin v Ljubljani k davčnemu uradu Ljubljana-okolica. Pisarniški pristav pri uradu za odmero pristojbin Feliks Obrekar je stopil v stalni pokoj.

Ij **Kap zadela.** Danes dopoldne je v Sritarjevi trgovini v Gosposki ulici zadela kap 45letnega sobnega slikarja Jerneja Muzoviča, ki je bil takoj mrtev. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Ij **Težavna aretacija.** V soboto se je priklatil v stanovanje čevljarja Franca Barage v Vodmatu 34 let stari dnmir Anton Poznik iz Kamne gorice, oborožen s sekiro, ter je začel razgrajati in kričati, da mora tri ubiti, namreč Barago in njegove domače, ker jim je že dalj časa »gorak«. Razgrajču se je pridružil njegov 30 let stara sestra Antonija, natakarcica brez posla, ki se je potegnila za brata in razgrajala.

In hoc signo vinces!
Novo! V tem znamenju bodeš zmagal! Novo!
Ta slika ima tudi slovanske napis.

Predvajanje te velikanske zgodovinske zgodbe
od petka 7. do četrta 13. novembra.

Velikanski cirkuški prizori. Izpreobrnitev h krščanstvu. Trpinčenje kristjanov. Cesar Konstantin sprejme krst. Prikazen sv. križa. Bitka pri Laksu Rubra. Angeli se prikažejo in strašijo poganke bojevnike. Cesar Konstantin porazi Maksencija.

Soiski mladini priporočljivo.

3222

V kinematografu IDEAL v Ljubljani
Predstava traja 2 uri. Vsak dan od 1-3, 3-5, 5-7, 7-9, 9-11.
V nedeljo tudi ob 10 1/2 jutraj.

7 dni! Cene: K 1-90, 1-60, 1-30, 1-1, —60. **7 dni!**

Ia. Obta sta bila nekoliko napita in sta napravila tak šunder, da so morali poklicati policijo. Oba sta zasramovala redarje ter se upirala aretaciji. Natakarka se je vrgla na tla ter bila z rokami okrog sebe in brcala z nogami. Ko jo je redar hotel vzdigniti, ga je vgriznila v kazalec na desni roki ter mu hotela potegniti sabljo iz nožnice. Z velikim trudom se je posrečilo bratca in sestrice spraviti iz hiše. Tudi na cesti sta se z vso silo upirala aretaciji ter nista hotela iti naprej. Anton Poznik je redarja opetovano sunil od sebe, sestra pa se je vrgla zopet na tla, tako da so morali slednjič poslati po odgonski voz.

Ij Umrli so: Josip Urbanija, sin posestnika, 7 dni. — Terezija Kolar, hči služkinje, 18 dni. — Marija Jeruc, soproga uradnika, 56 let. — Ivana Paleček, hči trgovca, 18 let.

Ij Železniški prehod na Mariji Terezije cesti v Ljubljani bo radi predelavanja železniških tračnic dne 4. novembra od 8. ure zjutraj do 4. ure popoldne za promet z vozmi zaprt. Vozniki naj rabijo med tem časom prehod pri skladišču državnega kolodvora, isti, ki vozijo v Tivoli, pa oni pri Kolizeju.

Ij Na današnji semenj so prignali 54 glav, in sicer 46 volov, 6 krav in dve teleti.

Ravnokar je izšla pod naslovom

»Der König, dem alle leben.« Aller-seelengedanken vom Prohaszka. Cena 1 K 44 vin. (vezano).

Krasna zbirka premišljevanj o trpljenju, življenju in stremljenju vernih duš v vicah. Ker se ravno bliža praznik vseh svetnikov, to knjigo vsem prav toplo priporočamo.

Dobi in naroča se v

»Katoliški Bukvarni v Ljubljani.«

Idealen izdelek ribjega olja

je in ostane že skoro 40 let slavno znana

Scottova ribjeoljna emulzija

V njej se nahajajoče najfinejše ribje olje se na Scottov način razstavi v drobne kapljice in tako priredi tudi za najslabši organizem lahko prebavljivo, da se vsaki posamezni del te bogate redilne snovi popolnoma prebavi. Ako se še pomisli, da je Scottova emulzija slastna kot smetana, potem je lahko razumljivo, da zavziva rado ta preparat staro in mlado. 10

Ali biti mora pristna Scottova emulzija. Cena originalni steklenici 2 K 30 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kder pošlje 50 v. v znak na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII, in se sklicuje na ta časopis, se mu pošlje za posk. 1 stek. pot. lekarni.

Mnenje gospoda **dr. H. Appel** na Dunaju.

Gospod J. Serravallo Trst.

V zvezi z Vašim pismom mi je čast Vam poročati, da sem rabil doposlane mi poskusne botiljke Vašega železnatega kina vina Serravallo z velikim uspehom.

Dunaj, 22. junija 1911.

Dr. Appel.

Proda se več pohištva v Slomškovi ulici št. 13, pritličje, levo.

2 sekundi
3 rahle poteze
kakšen slajni blesk z

Erdal

Kremo za čevlje.

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjig darujte po desetinki »Slovenski Straže«!

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 29. oktobra 1913.

Pšenica za april 1914.	11 32
Rž april 1914	8 96
Oves april 1914	7 44
Koruzza za maj 1914	6 27

Priložnostni nakup!

Radi starosti posestnika in opustitve trgovine se **proda** na najlepši ulici v Pulju stoječa

enonadstropna hiša

z veliko vinsko kletjo, dobro idočo vinsko trgovino in restavracijo pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji. Za vinotrčce ali gostilničarje bogat izvor dohodkov. Naslov pri upravi lista pod številko 3322. (Znamka!)

Stanovanja

na Vrhniki, v pritličju in v I. nadstropju se v hiši št. 186, Stara cesta, oddajo v najem za **takoj ali za februar 1914.** Natančnejša pojasnila istotam. 3309

Gg. vinskim veletrgovcem

se ponuja v službo kot vodja podružnice v Pragi ali na deželi mlad kavcije zmožen strokovnjak, ki je podobno službo že opravljal. Ponudbe pod D. 25 na anončno pisarno Grégr, Praga, Jindřišska ulica 19. 3010

Gospodična

iz poštene hiše želi službo kot korespondentinja, oziroma kasirka, v pisarni, prodajalni ali kje drugje. Ponudbe je poslati na naslov: »Korespondentinja, Javornik hšt. 39, Gorenjsko.« 3323

Deklè

izurjeno v vseh hišnih opravilih, želi vstopiti v službo kot gospodinja h kakemu starejšemu samostojnemu gospodu. Ponudbe sprejema upravništvo »Slovenca« pod št. 3321.

Mesto posebnega obvestila.

Marija Štrukelj, roj. Pessiack, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Marice, Joška, Anke, Boža** vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njen ljubi nepozabni soprog, preljubi dobri oče, oziroma sin in svak, gospod

Jožef Štrukelj

c. kr. poštni ravnatelj in načelnik glavnega poštne in brzojavnega urada v Ljubljani, občinski svetnik itd.

po dolgi, mukepolni bolezni danes ob pol 9. uri zjutraj v 48. letu previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki nepozabnega rajnika se bodo v petek, dne 31. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne v hiši žalosti, Selenburgova ulica št. 8, slovesno blagoslovili in nato prepeljali k Sv. Križu in se položili v rodbinsko rakev k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bode darovala v župni cerkvi oo. frančiškanov dne 4. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne. Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 29. oktobra 1913.

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Uradništvo c. kr. glavnega poštne in brzojavnega urada v Ljubljani naznanja tužno vest, da je njegov preblagi predstojnik in kolega, gospod

Josip Štrukelj

c. kr. poštni ravnatelj, občinski svetnik itd. itd.

danes ob pol 9. uri dopoldne po daljšem bo-
lehanju preminul.

Pogreb se vrši v petek, dne 31. oktobra 1913 ob 4. uri popoldne iz uradnega poslopja.

Blag mu spomin!

V Ljubljani, dne 29. oktobra 1913.

3329

Klub občinskih svetnikov S. L. S. javlja pretužno vest, da je njega marljivi član, blagorodni gospod

JOŽEF ŠTRUKELJ

c. kr. poštni ravnatelj, občinski svetnik ljubljanski itd.

po dolgi mučni bolezni danes ob 1/2 9. uri dop. v 48. letu mirno izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v petek dne 31. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Selenburgova ulica 8 na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi mu blag spomin!

3325

Važen oglas „Slovenske Straže“! — Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah **zamorete obogatiti** le s srečko!

Turška srečka

je v to
svrhu
prva in
najpri-

poročljivejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico. 1939

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. decembra 1913! 1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K.

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.

Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, 1. Sprejmejo se marljivi sotrudniki pod ugodnimi pogoji.

Kupujte le vžigalice: U korist obmejnim Slovincem!

ORGANIST

cecilijane, oženjen, z dobrimi spričevali, izučen rokodelce, želi službo premeniti; je tudi pripravljen poleg organista prevzeti službo pismo- noše ali kaj podobnega. Naslov pove iz prijaz- nosti uprava lista pod št. 3272.

Odda se za takoj

3316

stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo, shrambo ter nekaj vrta v Zeljarski ulici št. 4.

Prodajalka

mešane trgovine, z dobrimi spričevali, večja slovenskega in nemškega jezika, želi službo takoj ali pozneje. — Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod „št. 3306“. (Znamka). 3306

ISČE SE mala, snažna 3294

MESECNA SORA

če mogoče s hrano za eno osebo, v bližini Vod- nikovega trga. Ponudbe na I. Kandušar, Mengoš.

Ostanke blaga

3055

zadosti velike za kompletno moško obleko, hlače, pa- četo, ženske kostume, pla- šče, suknje itd.

Izvoz sukna Karl Kasper Innsbruck 332.

ki so se pri- meni v ve- likih mno- žin, nabr., dajem, da se jih čim- preje izne- bim, glob. pod ceno!

Zahtevajte vzorce ostankov blaga za moške in ženske obleke pošiljate pristo.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulice 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dož. boln.

Laščino

poučuje gđ. Marianna Chiossino iz Turina

v Ljubljani, Knaflcova ulica šte. 4.

Hiša s prodajalno gostilno in pekarijo v Sapjanah

to je ob prvi žel. postaji od Ilirske Bi- strice proti Reki se prodaja oz. da v zakup

Hiša obstoji iz 7 sob, kuhinje, verande, lo- kala za trgovino in gostilno, obokane kleti in treh skladiščnih prostorov ter velike krušne peči z dvoriščem in vrtom. Hiša leži ob dr- žavni cesti Reka-Trst. Ugoden položaj za trgo- vino na debelo. — Prodajna cena 11.000 kron. Ugodni plačilni pogoji. 3289

Lastnik Anton Žnidaršič, Ilirska Bistrica

Moderno urejena in dobro delujoča

parna pekarna s prodajalno za kruh

se da pod ugodnimi cenami v najem s 1. decembrom 1913. V prodajalni je lahko tudi trafika. Natančnejša pojas- nila daje Hranilnica in posojilnica na Dobrni pri Celju. 3257

A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

2707

Velikanska zaloga oblek
za gospode in dečke.

Najnižje, stalne cene!
Ceniki na razpolago.

Vedno velika zaloga klobukov in čepic

lastnega izdelka.

Kupuje kože vseh divjačin po najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izde- lovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi dam- skih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožu- hovine. — Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. WANEK, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

Mizarska obrt!

I. Repše & Fr. Bezljaj

Ljubljana Kolodvorska ulica št. 6 Ljubljana

vjudno naznanjava, da sva prevzela prejšnjo mizarsko obrt R. Parzerja ter se p. n. občinstvu v vsa v to stroko spadajoča dela, posebno pohištvo od priproste do najfinejše izvršitve naj- topleje priporočava. 3254 3

Trudila se bodeva vsikdar točno in z zmernimi cenami postreči.

Domača tvrdka

Marija Götzl

Priporoča svojo veliko, bogato zalogo vsako- vrstnih damskih in otroških

KLOBUKOV

ter športnih čepic v najnovejši obliki.

Zunanja naročila obratno. 2312

Modni salon

Ljubljana

:: Židovska ulica šte. 8.

Popravila se sprejemajo.

Žalni klobuki

vedno v zalogi.

Cene brez konkurence.

Priznано najnižje cene.

Ia. perilo

za gospode, dame in otroke.

Klobuki.

Čepice

itd.

2080

Priporoča se modna trgovina

Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg 18

Najmodernejše

bluze,

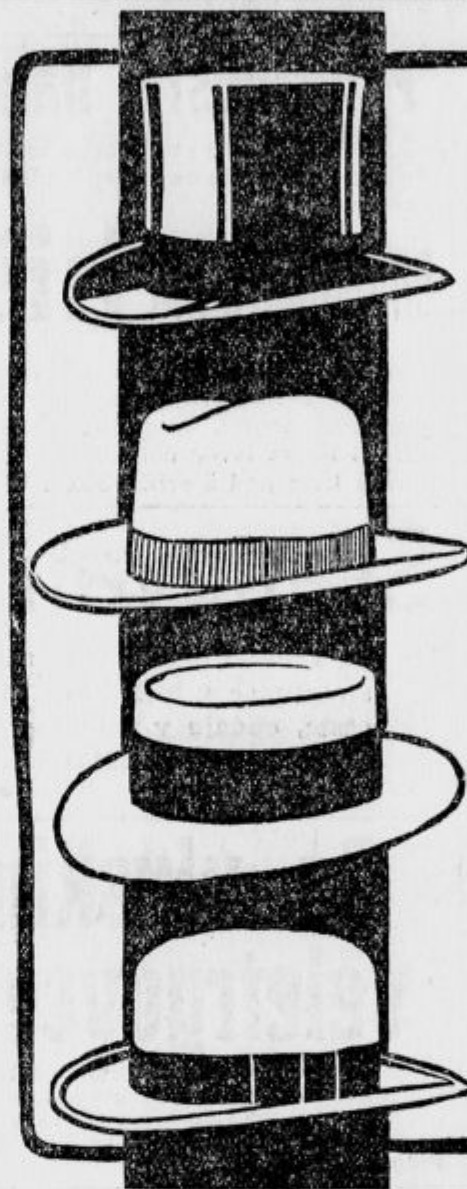
jutranje

obleke,

športne jope in čepice za dame in otroke.

Vse potrebščine za šivilje.

Postrežba solidna in točna.

Klobuki

Cilindri

Čepice

Kravate

Rokavice

Srajce

Nogavice

Žepni robci

Naramnice

Dežniki

Prof. Jagrovo

Trikot perilo

Za lovce:

Pletene telovnike

Dežne plašče itd.

Modna in športna trgovina

P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3025

Radi na novo došlih pariških modelov, oddajam najnovejše

damske plašče in kostume

pod lastno ceno. Najmodernejše double-paletoje za dečke in deklice za 7—14 let do K 7—14. Najnovejšo zalogo otročje kon- fekcije, kljub temu, da se ista jako težko dobi od fabrikantov

priporoča Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Mestni trg šte. 5—6.

ANTON ŠARC

LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA 5.

Priporoča svojo bogato zalogo prima pla- tna, namiznega perila, brisač, robcev, nogavic, kril, perila za dame, gospe, otroke, in švicarske vezene. 3300

Specialiteta. Izdelovanje oprem za neveste, od enostavne do najfinejše izvršitve.

Lastna izdelovalnica.

Cene nizke.